

Схема оцінювання тесту Республіканської олімпіади з української мови та літератури – 2018

9 клас

Тестові завдання	Можливі варіанти відповідей	Схема оцінювання
1. Визначте тему прочитаного уривка п'єси І. П. Котляревського «Наталка Полтавка» і запишіть її одним реченням.	Темою даного уривка є розмова Наталки з матір'ю, (в якій) коли вони згадують коханого Наталки Петра та покійного батька. <i>Можливі інші варіанти.</i>	Усього 2 б. – 1 б. за правильну відповідь + 1б. за грамотність.*
2. Згадайте і вкажіть джерела написання названого твору, поясніть, як це вплинуло на зміст п'єси (2 речення).	Основним джерелом написання твору було життя українського суспільства (реальна зустріч І. П. Котляревського з дівчиною, яка чекала на свого коханого чотири роки) та усна народна творчість. Майже кожен герой твору виконує пісню, яка яскраво відображає його думки і почуття, збагачує зміст п'єси. <i>Можливі інші варіанти.</i>	Усього 4 б. – по 2 б. за кожну правильну відповідь: 1б. за правильну відповідь + 1б. за грамотність.
3. Поясніть значення виділених у тексті виразів (2 речення).	Вираз «Петро нав'яз тобі в зуби» вжито у значенні «запам'ятався назавжди, лише він у серці і на думці». Вираз «ні слуху нема, ні послухання» вжито зі значенням «немає звістки, нічого не відомо».	Усього 4 б. – по 2 б. за кожну правильну відповідь: 1б. за кожну правильну відповідь + 1 б. за грамотність.
4. До виділених слів самостійно доберіть і запишіть: а) синоніми; б) антоніми.	а) синоніми: на думку спало – на думку прийшло ; покинули Полтаву – залишили Полтаву; не злюбив Петра – зненавидів , не вподобав Петра; б) антоніми: чогось сумуєш – чогось радієш ; жити багатим – жити бідним ; мені вони осоружні – вони мені не любі, не до вподоби .	Усього 6 б. – по 1 б. за кожну правильну відповідь.
5. Поясніть значення фразеологізмів.	До рук проситься, йде – легко, без труднощів дістається щось. Лисом підшитий – хитрий, як лис. З дошу та під ринву – з одного скрутного становища потрапити в гірше (з однієї біди в іншу). Хоч вовків гони – холодно в приміщенні (дуже холодно).	Усього 4 б. – по 1б. за кожну правильну відповідь.
6. Складіть і запишіть речення за схемами.	1. І буде мелодія тихо лунати, і пісня від серця полетиться. 2. На вулиці поблискував сніг, який падав від самого ранку. 3. Бачу здалека: іскриста хвиля грає на морі. 4. Я впевнена, що, коли чогось дуже прагнеш, обов'язково досягнеш.	Усього 8 б. – по 2 б. за кожне речення: 1 б. – за відповідність заданій структурі + 1 б. – за грамотність.
7. На місці крапок вставте, де потрібно, пропущені літери, запишіть слова,	Розуміння Тарасом Шевченком ролі Івана Котляревського, яку він відіграв в українській культурі, оцінка ідейно-естетичного значення	Усього 10 б. – 0 помилок, 9 б. – 1 помилка,

розкриваючи дужки.	<p>його творчості – все це знайшло місце в одному з ранніх віршів Т. Г. Шевченка «На вічну пам'ять Котляревському».</p> <p>Повість «Близнята» писалася десятьма роками пізніше, коли поет не мав під рукою ніяких друкованих джерел і користувався лише своєю пам'яттю.</p>	<p>8 б. – 2 помилки, 7 б. – 3 помилки, 6 б. – 4 помилки, 5 б. – 5 помилок, 4 б. – 6 помилок, 3 б. – 7 помилок. 2 б. – 8 помилок, 1 б. – 9 помилок, 0 б. – 10 помилок і більше.</p>															
8. Вставте, де потрібно, пропущені розділові знаки.	<p>Вся увага Шевченка в Полтаві була спрямована на Котляревського: то він малює хату поета, то збирає про нього спогади серед населення. Вивчаючи педагогічну діяльність І. П. Котляревського, його погляди і прийоми виховання, дослідники знову ж таки звертаються до Шевченкової повісті. І не без підстав. Оцінка, яку дає Тарас Григорович Котляревському-педагогові, збігається з думкою інших біографів. По-перше, вихователь Котляревський у Шевченка – це людина спостережлива, розсудлива, справедлива. Хоч і не мав він своїх дітей, але до чужих ставився чуйно, по-батьківськи, своїм прикладом виховував у них кращі людські риси.</p>	<p>Усього 10 б. – 0 помилок, 9 б. – 1 помилка, 8 б. – 2 помилки, 7 б. – 3 помилки, 6 б. – 4 помилки, 5 б. – 5 помилок, 4 б. – 6 помилок, 3 б. – 7 помилок. 2 б. – 8 помилок, 1 б. – 9 помилок, 0 б. – 10 помилок і більше.</p>															
9. Пронумеруйте епізоди п'єси І. П. Котляревського «Наталка Полтавка» в порядку їх появи у творі.	<p>3) повернення Петра із заробітків; 1) зустріч Наталки з возним, який пропонує їй вийти за нього заміж; 4) Микола влаштовує побачення Наталки з Петром, який повернувся із заробітків; 2) розмова Наталки з матір'ю і погодження на шлюб з возним; 5) Петро пропонує коханій всі зароблені ним гроші.</p>	<p>Усього 5 б. – по 1 б. за кожен правильну відповідь.</p>															
10. Установіть стрілочками відповідність між персонажами та назвами виконуваних ними пісень, що вони їх виконують.	<table border="0"> <tr> <td>Наталка</td> <td>→</td> <td>В. «Віють, вітри, віють буйні»</td> </tr> <tr> <td>Возний</td> <td>→</td> <td>А. «Від юних літ не знав я любові»;</td> </tr> <tr> <td>Петро</td> <td>→</td> <td>Г. «Сонце низенько»</td> </tr> <tr> <td>Микола</td> <td>→</td> <td>Г. «Гомін, гомін по діброві».</td> </tr> <tr> <td>Виборний</td> <td>→</td> <td>Б. «Ой під вишнею, під черешнею».</td> </tr> </table>	Наталка	→	В. «Віють, вітри, віють буйні»	Возний	→	А. «Від юних літ не знав я любові»;	Петро	→	Г. «Сонце низенько»	Микола	→	Г. «Гомін, гомін по діброві».	Виборний	→	Б. «Ой під вишнею, під черешнею».	<p>Усього 5 б. – по 1 б. за кожен правильну відповідь.</p>
Наталка	→	В. «Віють, вітри, віють буйні»															
Возний	→	А. «Від юних літ не знав я любові»;															
Петро	→	Г. «Сонце низенько»															
Микола	→	Г. «Гомін, гомін по діброві».															
Виборний	→	Б. «Ой під вишнею, під черешнею».															
11. Установіть відповідність між твором та його героями, з'єднавши стрілочками рядки.	<table border="0"> <tr> <td>Т. Шевченко</td> <td>→</td> <td>Ганна, Настя, Марко,</td> </tr> <tr> <td>«Наймичка»</td> <td></td> <td>Трохим, Катря.</td> </tr> <tr> <td>Г. Квітка-Основ'яненко</td> <td>→</td> <td>Наум Дрот, Настя Дрот,</td> </tr> </table>	Т. Шевченко	→	Ганна, Настя, Марко,	«Наймичка»		Трохим, Катря.	Г. Квітка-Основ'яненко	→	Наум Дрот, Настя Дрот,	<p>Усього 4 б. – по 1 б. за кожен правильну відповідь.</p>						
Т. Шевченко	→	Ганна, Настя, Марко,															
«Наймичка»		Трохим, Катря.															
Г. Квітка-Основ'яненко	→	Наум Дрот, Настя Дрот,															

	<p>«Маруся» Маруся, Василь.</p> <p>І. Котляревський → Петро, Возний, Наталка «Наталка Полтавка» Виборний.</p> <p>Т. Шевченко → Ярема Галайда, Іван Гонта «Гайдамаки» Максим Залізняк, Оксана.</p>	
<p>12. Порівняйте образи Марусі (Г. Квітка-Основ'яненко «Маруся») та Наталки Полтавки (І. Котляревський «Наталка Полтавка»), знайдіть спільне та відмінне (8 речень).</p>	<p>Маруся та Наталка є взірцем дівочих чеснот та краси не лише свого часу, а й сучасності. Обидві гарні зовні, працьовиті, добрі душею. Героїні шанують батьків. Вони привітні, ввічливі і з малими, і з дорослими. Жодного поганого слова чи образи не чули від цих дівчат і не могли щось погане сказати про них. Обидві вірні у коханні: Маруся полюбила Василя з першого погляду і назавжди; Наталка, не маючи звістки про Петра вже чотири роки, продовжує кохати його. І хоча в них чимало однакових рис, ці дівчата різні: Маруся покірна, богобоязлива, своє кохання вважає гріхом, а Наталка смілива, рішуча, вона здатна відмовити Возному, відстоює своє кохання. Ці яскраві неповторні образи захоплюють своєю красою, чистотою, ширістю.</p>	<p>Усього 11 б.: 8 б.: за зміст – по 1 б. за кожне речення, яке розкриває тему + 3 б. – за грамотність: 3 б. – 0 помилок, 2 б. – 1–2 помилки, 1 б. – 3–4 помилки, 0 б. – 5 помилок і більше.</p>
<p>13. Напишіть твір-роздум: «Кожен з нас – творець свого щастя». На користь ваших міркувань наведіть 3 аргументи (10–12 речень).</p>		<p>Усього 15 б.: 1) 3 б. – за правильність побудови тексту-роздуму, 2 б. – за незначні порушення, 1 б. – значні порушення, 0 б. – невідповідність типу тексту + 2) 3 б. – відповідність темі тексту, 2 б. – незначні порушення у розкритті теми, 1 б. – значні порушення у розкритті теми, 0 б. – невідповідність темі + 3) 3 б. – за наявності 3-х аргументів + 4) 1 б. – за відповідність обсягу тексту +</p>

		5) 5 б. – за грамотність: 5 б. – жодної помилки, 4 б. – 1 помилка, 3 б. – 2–3 помилки, 2 б. – 4–5 помилок, 1 б. – 6–7 помилок, 0 б. – 8 і більше помилок.
14. Запишіть відомі вам обряди і ритуали зимового календарного циклу українського народу. Назвіть види пісень даного циклу (5 речень).	Зимові свята розпочиналися 4 грудня на свято Введення в храм Господній – літо в зиму вводили. Далі святкували Катерину, Святої Варвари та Миколая. А найзначнішими були: Свят-вечір, Різдвяні та Новорічні свята, Водохреща. У цей період колядували, щедрували – виконували ритуальних пісень-побажань господарям та їх домочадцям. Колядники і щедрувальники часто одягали обрядові костюми, ходили з козою. <i>Можливі інші варіанти.</i>	Усього 5 б.: по 1 б. за кожну правильну відповідь (1 x 5 + 5).
15. Назвіть 5 елементів жіночого та чоловічого національного костюма українців (одяг, взуття та ін.). Розкажіть про один з елементів детальніше.	Національний одяг українців дуже гарний та різноманітний, але є елементи, які є спільними для будь-яких регіонів. Для чоловіків це: сорочка-вишиванка, шаровари, пояс, крайка, бриль, шапка, капелюх, чоботи. Для жінок: сорочка-вишиванка, плахта, запаска, спідниця, очіпок, черевики, чоботи. Найкращим елементом одягу українців, на мій погляд, є сорочка-вишиванка, оздоблена переважно орнаментами, вишитими червоними та чорними нитками, різноманітними візерунками, вона і зараз є сучасною. За вишивкою можна було дізнатися, в якому регіоні виготовлений той чи інший елемент одягу.	Усього 7 б.: 5 б. – по 1 б. за кожний названий елемент (1 x 5 = 5) + 2 б. – за детальну розповідь про один з елементів.
		Усього – 100 балів

* За кожну помилку, допущену в тесті, знімається 0, 25 б.